

čeho strach. Kam to s tím lidstvem může jenom dojít, když už nemá z ničeho strach, když se nebojí ani poctivého strašidla?

„No řekni,“ obracel se v tom případě na svého kamaráda, na starého sumce, který už taky pamatoval lepší časy.

„Nic si z toho nedělej,“ odpovídal mu sumec, „ono na ně taky dojde. Však pořád platí, že všeho je do času.“

„Co tím myslíš, že na ně taky dojde?“ ptal se obvykle Vršťulka. Jenže tentokrát dostal nezvyklou odpověď:

„Já ti povím, co jsem slyšel od vážek, jak si nedávno povídaly. Kluci, kteří nemají před nikým a ničím strach a žádnou úctu, dopadnou stejně jako ti, o kterých si vážky povídaly.“

Tak sumec vypravoval co slyšel, když schovaný pod listem kapradí, na kraji rybníka, tam, kde je hebká a mazlivá voda, poslouchal vážky třepetalky.

„V Třeboni mají radnici a ta radnice má věž, ze které je vidět daleko do kraje.“

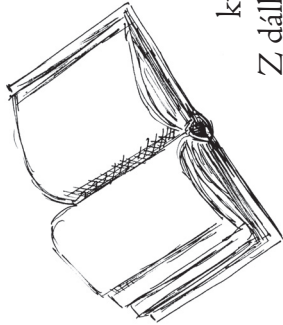
„To není tak docela pravda. Z té věže je vidět jenom na město a malý kousek dál. Ale že by bylo vidět do kraje? Pleteš se, sumče.“

„Byl jsi tam, tam na té věži?“ odpověděl sumec nakvašeně. Ještě ani nezačal a už mu Vršťulka skáče do řeči.

„Nebyl, ale vím, že když věž není z dálky vidět, tak z ní nemůže být vidět do dálky.“

Z dálky je vidět jenom věž kostela a o té přece nebyla řeč.“

„Není vůbec důležité, kam je odkud vidět. Z radniční věže je vidět dost daleko a to přece stačí. Jestli z ní není vidět dál, je to úplně jedno. Hlavní je, že je vidět na náměstí a na domy kolem. Na té věži byd-

prozpěvoval, jako by měl radost. On si prozpěvoval vždycky, když šel z hospody. To stačilo na něj počkat a když zpíval, bylo dobře.“

„To je všechno, co nám řekneš?“

„Probudil jsem se včas a viděl jsem, jak sází něco za domem, asi stromek.“

„V noci, když přišel domů, sázel řezník stromek?“ divil se Žbrk.

„Vypadalo to tak, jako by kypřil zem. Tak se to přece dělá, když se sází stromek. Na pasece jsem to často viděl. Tam jsme se moc nepomněli, dělaly tam ženské moc netrpělivé.“

Zdálo se, že Ucho skončil. Když si to všechno vodníci probrali, zopakovali, uvedli všechny dohady, všechny možnosti, vypadalo to, že Křeslička buď prsten má, nebo nemá. Jiná možnost tady nebyla. Jestli ho měl, možná, že ho strčil do truhlíku ke kytkám, které má jeho žena za oknem. Proč by se řezník, který se vrací v noci z městského zajetí, zabýval pelargoniiemi? Že by zkoumal, zda je žena dost zalila? V tom muselo něco být, na to přišel i vodník, který nemá s kytkami za oknem žádnou zkušenost.

Co teď? Jít se zeptat Křesličky? Když se má jednat s lidmi, je vodník vždycky trochu nespůj. Lidé žijí na suchu a tam není vodník doma. Jít se podívat na kytky, které má Křesličkova žena za oknem? Který dům v Roubenicích patří Křesličkovi? Co se stane, když je někdo chytí, jak se dloubají v truhlíku s kytkami. To by byl konec a je tu otázka, jestli jim za to ty lidské trampoty stojí. Co si lidé sami navráili, ať si taky snědí.

Tak to bychom tedy měli. Město si bude muset pomoci jak umí. Je to jeho záležitost, vodníci a jim podobné bytosti se nemohou plést do světských věcí.

„Víš, Žbrku, ono je to pravda. Lidi jsou lidi a mají sami za sebe odpovědnost. Jenže bez lidí ani my nemáme smysl. Kvůli lidem tady

„No jo, o panu Piškotovi jsem slyšel. To je městský strašidlo. Jako já jsem vodní, je pan Piškot horní. Žije na střeších a ve vrších stromů a bdí. Kouká, jestli věžný kouká a takovou a podobnou dělá práci. Lidem a ptákům prospěšnou. Nedívám se, že na kluky hartusil, když dělali na náměstí nepořádek.“

Sumec pokračoval: „Vincek se polekal, protože mu hned došlo, že to pan Piškot s trestem myslí vážně, zahodil knížku a hajdy pryč. Knížka mávala křídly, jak do ní foukal vítr nabrala výšku, ale dlouho lítat nemůže, protože opravdovská křídla nemá. Tak spadla, jenže místo na zem, kde by ji někdo sebral, někomu do komína. Vážky říkaly, že nějaké Ance plátenici. Bum, byla v komíně, ale nějak se tam vzpříčila a zůstala tam. Do pece nespadla.“

„To je všechno?“ zeptal se Vršťulka otráveně. Co mu bylo, vodníkovi usedlému na roubenické louži, do nějaké knížky se jmény dlužníků nějakého třeboňského vydřiducha, nebo koho. Neznal ho a bylo mu to jedno.

„Všechno. Pokud jde o tu knížku, tak zase ne úplně. Tím, že visí v komíně Anky plátenice, vznikla někomu velká škoda a někdo se prý moc raduje. Nejsou totiž doklady, že si od Vínckova tatínka půjčili peníze a tak nemusejí platit. Chápeš to?“

„Nechápu.“ zavrtěl hlavou Vršťulka. „Proč by neměli platit jenom proto, že se ztratila knížka, ve které byl jejich dluh zapsaný? Když si jednou půjčili, tak snad zaplatí.“

„To si myslíš ty, protože jsi jenom zabeďněný vodník. U lidí je to jinak. Když není doklad, že si půjčili, tak platit nemusí. To říkaly vážky a asi budou mít pravdu.“

Slunce už stálo vysoko na nebi, když se komáři s křikem a výskotem přihnali. „Už ho máme! Vyspával pod lupenem, opilec jeden, nestyda nemravný!“ křičeli Pikotálek s Mašličkou a táhli s sebou Ucha. Tvářil se nechápavě, co se to děje, proč najednou tolik rozruchu nad tím, že si přispal. Nevídáno, lesu se proto nic nestalo.

„Tak spust!“ řekl přísně Vršťulka, když si komáři sedli na borovici, která stála vedle hráze.

„Co mám spustit?“ zeptal se Ucho, protože pořád nevěděl, co se děje.

„Tys prý něco viděl,“ upřesnil vodník svoji výzvu.

„Já v lese pořád něco vidím,“ hlesl Ucho a koukal, kudy by bylo nejlépe zmizet, kdyby bylo třeba.

„Prsten jsi viděl!“ křikl Žbrk, kterému se nezdálo, jak Vršťulka komára vyslýchá.

„Prsten? Co je to?“ divil se komár.

„Jen klidně,“ zadržel Žbrk Vršťulku, který už chtěl vyskočit a Uchovi domluvit. „Slyšeli jsme, že jsi viděl něco, co by nás mohlo přivést k prstenu, který ztratila v Třeboni, to je jedno, kdo ho ztratil, ale sebrala ho žába a urekla s ním. Teď jsme u toho. Prsten je takový lesklý kroužek. Lidé ho nosí na prstě, proto mu říkají prsten, žába, která ho sebrala ho mohla mít nejspíš v hubě, nebo snad na krku, to kdyby ho přetáhla přes hlavu.“ Žbrk zmlkl a koukal, co jeho řeč udělá.

„Jo, tohle hledáte?“ protáhl Ucho s úlevou. „Něco takového jsem skutečně viděl. Když jsem si dával u Křesličky do nosu. Chci říct, že jsem si trochu, jak to mám říct, no, že mne Křeslička pohostil. Pak to té žábě sebral.“

Všechny prázdný. Dušičky nikde. Co jsi to za vodníka, když pod pokličkou nemáš ani jednu dušičku?”

„Heleď, sumče, koukej abys viděl a mně nerad! Do řemesla mi nemluv, a ostatně: kdo ti to napovídal o třebošské věži a o těch vláštovkách z papíru? Vážky?”

„Vážky. Seděl na lupenu a já jsem pod nimi z dlouhé chvíle poslouchal.“

„Tak, poslouchal z dlouhé chvíle. K tomu ti musím něco říct. Poslouchat, co si jiní povídají, se nesluší. A přitom to všechno byl nesmysl. Copak byly vážky třepetalky někdy dál než na kraji našeho rybníka? Když jim vítr náhodou foukne do sukni a odnese je kousek do rákosí, už křičí a nařikají, jako by se jim kdoví co stalo. Nikdy neviděly žádnou věž. Ani nevědí, co to je. Jak to mohly vypravovat?”

„Asi to od někoho slyšely“, nedal se sumec. „Všude kolem na našich vodách je mnoho racků, kteří táhnou z kraje do kraje, viděli velká města a ještě širší a hlubší vody, než je náš Rožmberk. Ti to mohli vypravovat.“

„Určitě to vypravovali vážkám! Racek udělá chramst a je po vážce. Ten by se s ní tak asi bavil.“

„Víš co? Když se ti to nelíbí, tak si jdi chytat lelky na hráz a mne nech spát“, urazil se sumec.

„Tak prosím. Já mám jít chytat lelky“, bručel Vršťulka nespokojeně a lezl z vody. Byla hluboká noc. Ticho se do daleka rozpínalo, vítr už přestal škádlit trávu i listí olší, byla zkrátka noc, jaká v tom kraji a u toho rybníka bývala doma. Měsíce valem ubývalo, na východní obloze stálo velké C.

„V Třeboni dřív hořelo pořád“, přidal svoji zkušenost Žbrk. „V celé zemi se pak o tom povídalo. Bylo to jako oslava, jenže nevím čeho. To stačilo, aby Marjánka šla pro něco do sklepa a nechala tam, svíčku...“

„Která Marjánka?“ zeptal se Vršťulka.

„No, nějaká Marjánka, to je jedno, která. Někáká Marjánka. Šla pro něco, třeba pro pivo do sklepa, na almarce zapomněla svíčku, svíčka spadla do něčeho hořlavého a už to šlo. Ráz, dva a stavení bylo v jednom ohni. Lidé křičí, padají jeden přes druhého, vynášejí peřiny, almary, kojenice a dědečky a vítr fouká zleva, na pravé straně chytne sousední dům, pak se vítr otočí, to asi dělá schválně, a chytne stavení na levé straně a za chvíli je celé město v plamenech a lidé utíkají bránami pryč, protože by se na náměstí upekli. Jo, to my neznáme. To mají lidé z toho, že si staví domy ze dřeva a že jsou neopatrní.“

Vršťulka zahlal komára, který mu bzíkal u ucha. „To jim nepřejú. Kdybychom našli prsten, měli by Třeboňáci pokoj.“

„Jenže jsme ho nenašli“, řekl na to Žbrk a po chvíli uvážlivého uvažování řekl: „kde ho chceš hledat? To bys musel prošmejdit celý kraj, zvednout každý lupen. Co je tady louží, potůčků, bahnišek, močálů, kde se může všude žába schovávat? A co je tady čápů, kteří po nich pasou. Jenže s čápem se nedomluvíš. To je děsně přelétavý kmo-tr. Udělá hop, žabičku si nadhodí, otevře zobák a žába je v něm schovaná i s prstenem.“

„Takže prsten třeba někde poletuje nad lukama a mi ho hledáme v louží“, řekl smutně sumec, protože se viděl, jak i on pomáhá vysvobodit město, které se zasloužilo o jeho rodiště.

„Kdyby tihle komáři byli k něčemu a jenom neotravovali lesní zvěř, pomohli by nám prsten najít“, řekl Žbrk a zahlal Prikotálka do bezpečné vzdálenosti od své hlavy.

PRSTEN

Vodníci se vrátili zpátky na svou hráz. Ani se cestou nestavěli u rožmberského souseda. Jejich výprava neměla úspěch, chudáci Třeboňáci. Ani nevědí, kde prsten hledat. Až dojde Pasovským trpělivost, jaká jsi byla, Třeboni! Určitě lehneš popelem a lidé budou škody napravovat kolik let.

Seděli na hrázce a rozjímali. U nohou jim šplouchal sumec, který se celkem právem počítal za důležitýho člena výpravy a byl smutný z jejího neúspěchu.

Dívali se, jak sluníčko za jejich zády vychází z lesa, jak z jejich vody vytahuje páru a dělá z ní čmouhy na protějším břehu. Pak rozsvěcuje borovice a krade z břehu stíny, které se tam přes noc usadily.

Právě pohled na rozsvěčující se les Vršůlkovi připomněl možný osud nešťastného města. Zeptal se sumce: „Pamatuješ ještě jak ho-
řelo?“

„Kde mělo hořet?“ odpověděl sumec otázkou.

„V Roubenících přece.“

„To hořela jenom stodola.“

„Ale vidět záři bylo až sem.“

„To přece nic nebylo. Když naposled hořelo v Třeboni, to bylo něco jiného. To až v Rožmberku jsi mi mohl počítat šupiny. To byl oheň! V Roubenicích? Cha, cha!“

„Počkej. Kdy to v Třeboni hořelo?“

„Couváš, měsíčku, couváš,“ řekl si Vršťálka a prohlížel si tu ubývající nebeskou lucernu. Kómáři mu bzučeli kolem hlavy, sem tam se mihl netopýr. Hladina jeho rybníka byla klidná, jenom občas zašustilo něco v rákosí.

Vršťulka se škrábal na hlavě a uvažoval, zda má ještě to své království obejít, dát vodoměrkám dobrou noc a pak jít taky spát. Tu se z dálky ozvaly nějaké zvuky. Vršťulka vylezl na vrbu, aby nebyl na ráně, protože to vypadalo na člověka. a na člověka náramně rozkuráženého.

„Hou, hou, krásy jdou, pod vodou...“ zpíval něčí hlas.

„No jo, Křeslička. Ten jednou špatně skončí“, uplul si Vršťulka do vody a tučet žab, které ten hluk probudil, mu dosvědčilo, že Křeslička špatně skončí.

„Nesou mlíka púl žejdlíka, sotva jdou...”

„Co jste mi to sem přinesli za potvory? Alou z vody! Nesnáším žáby a už vůbec ne skokany,“ vykřikoval, když vodníci vyprázdnili kapsáře.

„Snad se zase tak moc nestalo, sousede,“ uklidňoval ho Vršťuka. „My jsme je s sebou vzali proto, aby se žabičky trochu rozhlédly po světě. Z výchovných důvodů. Z té naší louže se nikam nepodívají, do města už vůbec ne. Představ si, že celý život prožijí v naší louži a ani netuší, že je nějaké takové město a něm vodník Paroubek.“ Snažil se skryt čolky a ryby držel za sebou pod koleny.

„Já jsem městský vodník, skoro radní. Mám důležitý úřad a takováhle chamrad, která neví, co se sluší, která se všude rozleze a všechno zaneřádí, u mne nemá co dělat. Já nejsem vodník z nějaké louže, já jsem městský vodník, skoro radní. Se mnou se radí i pan městský písař. Paroubku, přijde takhle ráno, studna u našeho pekaře ztrácí vodu. Čím to asi je? Já tam zajdu a hned jim řeknu, co a jak.“ Paroubek se nafukoval a zle se přitom mračil.

„Takže si potrpíš na pořádek, to je dobře. Ale řekni nám, proč máš tady hned vedle kašny pařez. Ještě k tomu na náměstí, kde žádné stromy nerostou?“ Žbrk se těšil, jak skororadního Paroubka doběhl.

„To není pařez. Do toho zaklel pan Piškot, to je horní strašidlo, jednoho kluka. Dělal tady na náměstí nepořádek. Tak. Bude tam tak dlouho, dokud do něj nějaká dobrá duše nezahodí ohryzek. Mís-to na zem nebo do kašny, jak je tady zvykem. A to si kluk jeden ušatej počká. Jak znám naše Třeboňáky, to si skutečně počká,“ volal Paroubek hlasitě, a vůbec neskrýval škodolibou radost.

ně zabušil. Bušil dlouho a netrpělivě, než se někde v domě rozsvítilo světlo a než doktor v dlouhé noční košili a s lucernou v ruce vešel do místnosti, na jejíž okno Vršťuka klepal.

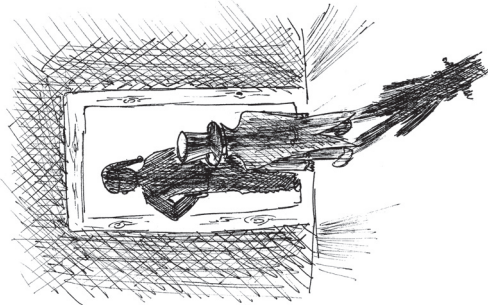
Takhle tedy vypadá pan doktor, řekl si Vršťuka a měl co dělat, aby netekl do tmy. Tak vypadá člověk, který rozumí tomu, co mají lidé v sobě a ví, proč to tak je. Ví, jak spravit porouchané tělo a co udělat, aby lidé byli zdraví a měli radost ze života. Jenže doktor naléhal na Vršťuku, aby konečně řekl kdo je a o co mu jde.

„No tak se konečně vymáčkni a řekni co se kde děje, člověče nesťastná,“ zaburácel, když se marně snažil z třesoucího se Vršťuky vy-mámit, proč ho budí ze spaní.

„Pane doktore, můj kamarád strašně kašle. Já se bojím, že umře,“ vykoktal Vršťuka.

„Kvůli tomu, že tvůj kamarád kašle, mne budíš ze spaní? Já tě prrraším přes hlavu, ty jeden kujóne. Kterrrej ty jsi? Řekni. Já tě asi neznám. Odkud jsi?“ Zvedl lucernu nad hlavu a viděl roztřesenou Vršťukovu postavu. Nezdálo se mu to. Viděl strážlíka, ten by si z něj dělat legraci nedovolil. Proto se zeptal, jestli mu to nechce jít povědět dovnitř, ať nestojí pod oknem, že se doktor mezitím obleče.

„To radši ne, pane doktor. Já bych vám tam namokřil. Já jsem ce-lej mokrej,“ řekl Vršťuka. A pak dodal nesměle, aby to nebylo daleko slyšet, a protože se nedalo nic dělat, nic se nedalo zamlčet: „Já jsem totiž vodník.“

Jak to řekl, ruka s lucernou se vystrčila z okna a doktor koukal a koukal dokud se nevy nadíval a pak řekl: „Skutečně, oprrravdovskej vodník. To jsem janek. Já mysl el, že to jsou babský tlachy. O ono zatím takhle. Inu, lidský poznání je bez hrrranic. Já teď poznal skutečného a jak se zdá i prrravýho vodníka. Tak co je tomu tvému kamarrádovi?“

Dozvěděl se, že kamarád kašle a kašle.

„To je málo. Já musím vědět, prrroč kašle. Jakou má nemoc. Jenže to ty asi vědět nebudeš. Tak alespoň pověz, jak vy, vodníci, deýcháte. Máte plíce nebo žábrrry?“ Pak dodal, že se ve škole o vodnících ne učili, aby mu proto prominul takovou neznalost.

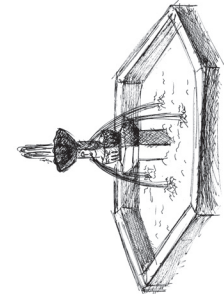
„To je tak, pane doktor. Já nevím, co máte na mysli. Já dejchám pořád stejně a nic mi nedělá starosti, jenom to kašlán í starýho kamaráda. Jenže on to není vodník, jako jsem já, ale sumec. Ryba jako poleno.“ Tím mysl el, že je taková veliká a těžká.

Doktor se chytil za hlavu. „No jo, už jo. Taký jsem mohl vědět, že vodníci mohou mít kamarrády mezi rrrybama. Kašlat rrrybu jsem neviděl ani neslyšel. To je tedy rrrarrrita. A když už kašle, nevís náhodou, prrroč kašle?“

„Proč kašle opravdu nevím. Já vím jenom, že je to s ním čím dál horší. Už ani kouřit nemůže...“

„Cože? Cos to řekl, člověče nešťastná?“ Doktor vykřikl a zapomněl, že vodníci nejsou lidé, že se lidem jenom podobají, a že by se vodníka mohlo to oslovení dotknout.

„Od té doby,“ vysvětloval Vršťulka horlivě dál, „co nám dal řezník Křeslička tu fajfku, sumec kouří a kouří.“

platí jenom pivem. Představ si to. Já jsem oběí válečných poměrů.“ Při té plačtivé řeči se snažil Vršťulky zachytit, ale nepovedlo se mu to. Pivo dělalo své.

„Možná, že ti pomůžeme, možná, že ne. Nepij tolik.“

„Vždyť jsem už propil jedno tele. Jenom kopyta z něj zbyla. Řekni doma, že jsem tady přišel o všechny peníze. Obležený město. Všichni chtějí jíst, ale s placením je ouvej.“

„Teď mi řekni, Žbrku, kde je pravda. Je to našinec, mám mu věřit? Asi bych měl. Doma mu ta jeho Majolenka stejně zahraje skočnou,“ vysvětloval Vršťulka, když nechali řezníka jeho osudu a blížili se k náměstí. Tady taky bylo ticho, jenom odněkud z otevířeného okna se rozléhalo chrápání.

„Slyšíš? Vytrubuje, jako by se nechumelilo.“ Spáček náhle vykvikl a asi se obrátil na bok, protože se udělalo ticho. Kašna byla uprostřed náměstí. Byla široká, celá kamenná, v ní černá voda. Vedle kašny stál durý pařez.

„Paroubku, vstávej, přišla návštěva,“ řekl Žbrk a rozhrnul vodu.

Trvalo to chvíli, než vystrčil Paroubek hlavu.

„To jste vy? Nemohli jste přijít jindy? Přijdou v noci na návštěvu a ani měsíc nesvíti.“ Zalezl v tu chvíli za mrak. „Pojďte dál, když už jste tady. Já mysl el, že si zasej někdo přišel pro vodu. Nabírat v noci vodu zásadně nepovoluju. Na to platí městský nařízení, který jsem vymohl.“ Řečnil a řečnil. Naši dva vodníci zdvořile vlezli do kašny, předešším proto, aby se jejich rybniční havěť trochu promrskla ve vodě.

ŽBRK

V rákosí na mělké straně rybníka, tam, kde si stará olše namáčí listy ve vodě, žili tři komáři. Žilo jich tam samozřejmě plno, celá mračna, ale nás zajímají právě tihle tři: Prokotálek, Mašlička a Ucho. Byli to kamarádi, kteří měli celý svět rádi. Snad s výjimkou žab, netopýrů a ještě několika desítek podobných, kteří jim nepřáli. Stejně tak jako lidé, kteří jim byli protivní, když to máme říct ohleduplně. Říkali o nich, že jim pijí krev a že je třeba je pádnou rukou vyplatit. Komáři však byli chasníci hbití, uhýbaví a všem ranám se vždy obratně vyhnuli. A ještě se pak rozčileným oháněcům písčavě posmívali: „Vidíš, vidíš, jak jsi silný a na mne, malíčkého komára, nestačíš“, vyzpěvoval Prokotálek. Dostal jméno od toho, že pořád jen povídal a nedal se zastavit. Všude bylo plno jeho písčavého řečnění.

To Mašlička byl jiný brach. Sedal po ránu na kraj listu, to když se na něm ještě choulila kapka ranní rosy, a v ní se fintivě prohlížel. Náramně rád se na sebe díval a sám sobě se líbil. Proto mu také říkali Mašlička, právě pro jeho zdobivost, pentlivost a nafintěnost.

Třetí, Ucho, byl alkoholík. Lidé tak takovým říkají. Našel zalíbení v řezníkovi Křeslíkově a netrpělivě na něj vždycky čekal, až půjde v noci z hospody domů. Pak mu stačilo jen se tak mírně přitulit k řezníkovu uchu, ve kterém bublaly různé ty alkoholy, a svět se na jednou zdál být Uchovi milý, veselý a přátelský. Jenže jednou se na Křeslíkově uchu trochu zapomněl a řezník si dal takovou ránu přes

VE MĚSTĚ

Na druhé straně třeboňských hradeb bylo ticho a klid. Ohně hořely podél zdi a kolem nich seděli obránci. Tihle chasníci měli vyburcovat měšťany, a vůbec všechny Třeboňáky, kdyby se stalo a nepřítel vyrazil do úroku. Nebylo to sice pravděpodobné, protože se pořád ještě jednalo o tom stříbrném pokladu, ale co kdo ví. Nepřítel se zatím k útoku čenil neměl, protože si byl jistý, že sezením nic nepoškodí. Jen se bojte, Třeboňáci, zakopávejte penízky, my vám je stejně najdeme a sebereme! Ale to až přijde čas a ten zatím nepřišel. Zatím čekáme na knížecí poklad.

Tak se zatím za zavřenými okenicemi, zavrtáni v duchnách, bílých i pruhovaných, neklidně obraceli třeboňští měšťané, řemeslníci, písaři, kupci i krčmáři, panští úředníci, všichni, kdo něco měli i ti, kteří neměli nic. Když vám do domu vpadne cizí člověk, když mává holí kolem nosu a slibuje, že vám do něj dá, není to nikomu milé a zvlášť to není příjemné proto, že se mu za to nic nestane. Alespoň v tu chvíli. To už je ten nejhorší způsob, jak přijít na návštěvu. A právě v téhle situaci byli Třeboňáci, když se oba vodníci narovnali za nejbližším rohem.

„Kde toho zdejšího Paroubka máme hledat?“ špitl Vršťulka rozechvěle, když se rozhlédl kolem sebe.

„V kašně na náměstí. To je jeho sídlo. Tady žádný rákosí nenajdeš.“

celý napnutý, ale slušnost velela, aby nechal hosta se rozhodnout, kdy s novinou, kterou přinesl, sám vyjde.

„Sedím na Nežárce, tam nad splavem, kde je klidná voda a čekám na rybu. Však to znáš,“ podíval se na Vrstulku, který se zamračil, věděl, že Lešetinský chytá ryby, ale nemohl proti tomu nic dělat. Z něčeho žít musel, sedláci mu dávali jenom tolik, aby neumřel hladý. Chodit střídou, jak bylo tenkrát u chudáků zvykem, nebylo pro Lešetinského, který neměl nic, jenom chuť do života, žádný med. „Proti mně najednou panský hajný. Křičí přes řeku, jestli mám povolení. Koukám, co je hajnému do toho, tak dál sedím, nic neříkám. Nejdřív se ptal, jestli nejsem něměj. Já zase nic, jenom koukám, jestli ryba bere. Nebrala. Hajný taky koukal a nic. Chvilí se drbal za uchem a pak se sebral a šel pryč. Proti proudu je tam lávka. Kus cesty, tak půl hodiny. Počkal jsem chvíli, sebral nářadí, vyhrnul nohavice, možná, že to tam znáš, přebrodil jsem se na druhou stranu.“

„Tos musel jít od té vykotlaný vrby šikmo nahoru proti proudu, jsou tam na dně kameny,“ řekl Vrstulka zasvěceně.

„Taky jo. Když je voda tak akorát, tak kdo to zná, ten to přejde a ani se nenamochí. Ale málem jsem se tam namočil. A proto jsem tady. Byl tam kolega,“ ukázal na Vrstulku. „Nějakej Žbrk.“

Výkolk z vody a měl takový nešťastný oči, že jsem hned věděl, tady je vodník a je v nouzi. Když jsem se z toho leknutí vzpamatoval, přidal jsem do kroku a honem na břeh. Nemohl jsem vědět, jestli si to nerozmyslí a nebude mne tahat pod vodu.“

„Žbrk, Žbrk? To jméno jsem někde slyšel.“

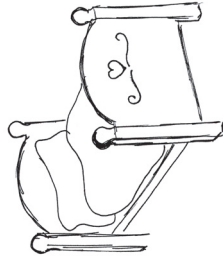

jako dírký v černém kabátě noci. Řeka se tam chvíli klikarila mezi stromy, ale pak vypluli do volné krajiny, kde byla kolem jenom pole a tam neviděli skoro nic, ale zato slyšeli, že pole a louky žijí i v noci. Kolem to šplouchalo a vrzalo, kuňkalo a mňoukalo, že kdyby vodník nebyl vodník, mohl by z toho nočního klevetění dostat třeba i strach. Jenže vodník se bojí jenom zlého člověka a ten nebyl na dohled, ten spal doma v peřinách.

Za chvíli vjeli na volnou vodu a tady přišlo sumcovi všechno líto. Je přej zasejc doma, utrousil stranou, protože se mu voda hrmula do huby. Plavili se po majestátní hladině Rožmberka. Když jste na ní v noci, nic nevidíte, jenom nebe a tmu. To musíte být zdejší, abyste poznali, že se mýlíte. Slysíte, jak ryba plácla ocasem, jak ze spaní vykřikl pták, který si ustlal na vodní hladině. Cítíte vůni vody. Nevěříte, že voda voní? V dále šumí rákosí, ale to jenom tušíte, protože víte, že tam je.

Tady pustili ryby z kapsářů, aby se taky proskočily, ale moc stranou jim odbíhat neradili. Zdejšího vodníka navštíví, až pojedou zpátky. Seděl obvykle na stavidle na severní straně, oni si to šinuli podél jižní strany až k silnici, která vedla mezi Rožmberkem a Káňovem. Tam rekla Zlatá stoka, která měla jít až do města. Sumec to tady znal, byl to jeho rodný rybník a proto raději zavíral oči, aby náhodou neuvídel někoho známého, se kterým by musel utrousit pár slov a tím všechno zdržet.

Zlatá stoka byla mělká voda, ve které se takové kládě, jakou byl sumec, špatně dařilo. Hudroval, že si odře břicho, že je to tady samý kůl a hrnec, že ti Třeboňáci špatně hospodaří, když do vody zahazují všechno možné v takové hloupé důvěře, že když to není ze břehu vi-

ce lidského mu už vůbec nic není. A Pasovští mu prý mohou být taky ukradení. On se stará o vodu a ne o nějaké lidské škorpění.“

„To je mi skutečně pěkný vodník, ten Paroubek. Už ztratil vodnickou čest, být příslušný k místu, k hrázi, k rybníku a nedat dopustit na jeho vodu. To taky něco je. Lidi přece k té vodě taky patří, stejně jako ryby a ostatní havěť. Nemám pravdu? Mohli by být bez vody?“ obrátil se Vršťulka na Žbrka.

„Pravdu máš, jenže mu to vypravuj, když je to takovej divous. Před knížečánem sundává čepici a kouká, aby mu voda ze šosu nekapala na koberec, ale že knížečánovi a všem okolo hrozí, že jim chalupy shoří na popel, to je mu jedno. O tom nechce slyšet, to už není jeho věc. A vodu na hašení nedá, že se přitom zbůhdarma rozlejí.“

„Takovýmu hashrmanovi je lepší se vyhnout. To ani není vodník, uplívá si Vršťulka.

Když ale padla noc, vyjeli. O žáby, čolky a ryby se vodníci rozdělili, sumcovi zabalili hubu do mokrého lupení, aby se jim, než ho donesou k řece, nezalkl dusnem, a pak ho položili na vodu. Nabral ji do žába a spokojeně vydechl: „To byla doba, courali jste se, sotva jsem to vydržel,“ stěžoval si.

„Kdo se má tahat s takovou kládou? Jak jsi mohl takhle vyrůst, to dělá ten blahobytný život ve vodnický domácnosti,“ bručel Žbrk. „Trochu víc pohybu by ti rozhodně neškodilo.“

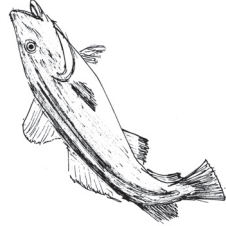
„Slyšel, neslyšel. Jak se ukázalo, když jsme spolu na břehu mluvili, byl to kdysi velký pán mezi vodníkama. Vodohospodář. Inspektor. To mi všechno vysvětlil, když ten hajný odešel.“

„Takže se hajný vrátil a nachytil tě, jak nám chytáš ryby,“ řekl Vršťulka s uspokojením.

„Vrátil, jenže na druhou stranu. Stál, křičel a vyhrožoval. Nejvíce mu vadila ta zbytečná cesta. Otravoval mne tak, že jsem vzal ryby a šel pryč. Jako. Kus dál jsem si sedl na břeh a Žbrk vystrčil hlavu z vody a povídal jsme si. Proto jsem tady.“

„Něco mi vzkázal. Mám pravdu? Taký tě nemusel otravovat a mohl přijít sám.“

„Mohl, nemohl. On je to totiž vodník životem moc zklamaný. Už nemá ani odvalu sem zajít, aby se nedočkál dalšího, přej už posledního zklamání. Dokud byl inspektor, byl velký pán. Dokud kontroloval, jestli mají vodníci všechno v pořádku, jestli nemají jít na zkoušení, jestli dovedou strašit, jestli ve

vodě není moc nějakého toho svinstva, které tam nepatří a které tam lidi bezohledně vypouštějí, jestli se vodníci zkrátka starají, aby všechno bylo tak, jak je třeba. Byl to moc přísný pán a teď je na jedinou v penzi a všichni se k němu otočili zády. Nemá se kam vrátit. Všechny rybníky jsou obsazené a vodník v proudné řece, zvláště, když už je starý, to není ono. To je tak hashrman do dětských říkanek. Ptal se, jestli nevím o nějaké klidné vodě. Tak jsem si vzpomněl na tebe.“

„No tohle! To všechno po tolika letech? Tos říkal, že jsme kamarádi?“ Vršťulka vyskočil a rozčileně běhal po hrázi. „Tomu se říká vděk. Přiveď mi sem nějakého Žbrka, o kterém jsem nikdy neslyšel. Pro

CESTA DO TŘEBONĚ

Snadno se řekne, že jdeme do Třeboně. Nebo spíš: plaveme do Třeboně, protože dá rozum, že vodníci nepůjdou pěšky po silnici. Žbrk dělal složité přípravy, které odchod zdržovaly. Tvrdil totiž, že musí s sebou vzít pár schopných a hledavých čolků a žab, a taky nějakou drobnější rybu, spíš menší, ale zdatnou, snad candátka, štika ne, možná, že okoun by taky vyhovoval. Vršťulka se jenom divil. K čemu je potřebuje, jak je chce nést, vždyť mu cestou utečou, nebo se ztratí. Taková dálka a té vody, kterou budou muset minout.

Také museli udělat rádné, pevné a pohodlné šněrování pro sumce, na kterého se hodlali pověsit, aby se jim rychle a pohodlně plavalo. Nakonec je nasadili sumcovi na hlavu, upevnili na čelo, protože sumec nemá ramena, na nichž by takové kšíry držely.

„To by bylo. Teď se ale musíme dohodnout, kudy pojedeme. Cestou máme Nový Ženich, tam sedí vodník Vejlupek, pak Starý Ženich, tam je usedlý Mázřivka. Výšehrad bychom mohli minout, ale Buška se to doví, že jsme byli vedle a nebude se mnou sto let mluvit. Počítej s tím, že se všude zdržíme. Všude dostaneme něco k jídlu, co budeme muset sníst. To je tady taková slušnost, že s domácími musíš pojíst. Všude budou mít torož, protože u nás vodníci nevečejí nic jiného, než nakládaný orobinec s troškou pampeliškového zeli. V téhle době to roste všude. O tom je třeba přemýšlet.“

„Cos dělal v Třeboni?“ zeptal se Vršťulka jenom tak, aby řeč nestála. Doufal, že to jeho podnájemník nevezme jako zvědavost.

„Jenom tak cestuju. Když je člověk v penzi a nemá svoje místo, kde by mohl sedět a sprádat úvahy, když je někomu na obtíž, tak je lepší koukat na nový kraje. Koukat, jak se ty starý kraje mění a tak. Doufám, že se vás to nedotklo, ale já jsem rád, že jste mne tu nechali alespoň dočasně, než si něco najdu, ale přitom jsem radši, když mne necítíte v chalupě.“

To byla řeč, že Vršťulka jenom koukal. Nenapadlo ho, že by mohl Žbrk takhle uvažovat. Koukal na sumce, sumec na něj a nevěděli, co říct. Když je někdo v nouzi, má hledat pomoc u svých. Vodník má své zase jenom mezi vodníky, tak proč ty řeči?

„Nic se nesmí přehánět, Žbrku. Ještě nám pověz, cos v té Třeboni objevil nového. Sumec z dálky koukal na treboňskou věž, já tam nebyl, ani nepamatuji.“

Žbrk vykulil své buličí oči a chvíli jimi nerozhodně koulel. Když už to vypadalo, že se bude muset Vršťulka zeptat na něco jiného, řekl, že se tam dějí věci.

„Třeboňáci zamkli brány na všechny zámky a koukají vyplašeně přes hradby. Čekají nepřítele.“

Nepřítele. To bylo Vršťulkovi k smíchu.

Také on měl své nepřátele, ale z těch nešel strach. Stačilo udělat bu-bu-bu a měl od nich pokoj. Oni na něj ovšem mohli vyzrát. Mohli vypustit rybník. Na to zatím ale nepřišli a proto si z nich nic nedělal.

„Nepřítel sem, nepřítel tam. Nějak bylo, nějak bude. Z toho se nestřílí,“ pronesl zasvěceně.

